

Kliimakindla majanduse seadus

16. aug 2024

Milleks meile kliimakindla majanduse seadus?

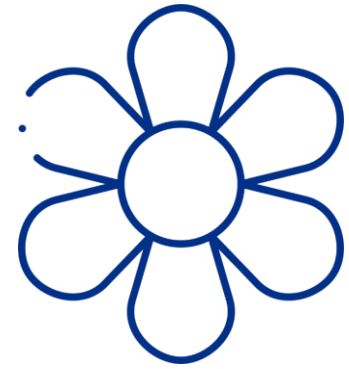

Looime enda majandusele konkurentsieelise, mille eelduseks on puhas energia ja väiksem keskkonnajalajalg

Lepime kokku loodusressursside mõistlikus kasutamises.

Looime inimestele mõnusa elukeskkonna.

Kliimakindla majanduse seadus annab igale eestimaalase kindluse, et püüandame lastele hea elukeskkonna.

Seadus on aus ja realistlik

Lepime kokku,
kuidas eesmärgid
saavutame

Arvestame
olemasolevate
tehnoloogiatega

Täidame Pariisi
kliimalepet

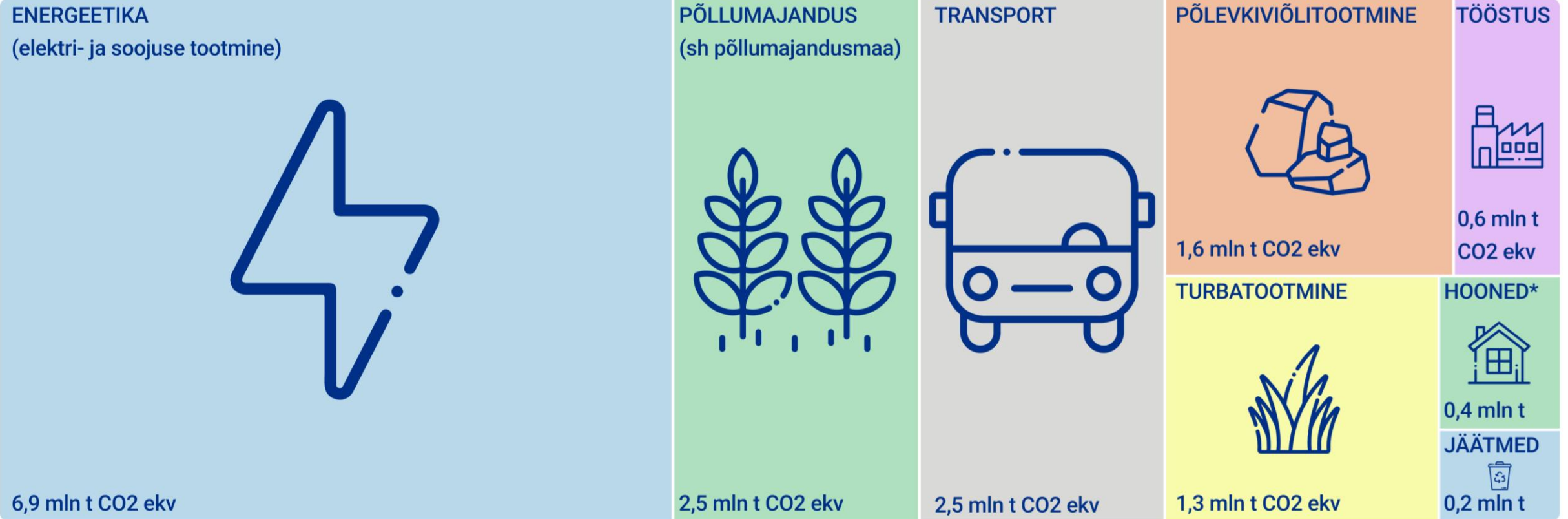
Hoiame tempot, et
kiiremini parandada
ettevõtete
konkurentsivõimet

Parimate teadmiste
ja innovatsiooni
tagamiseks on
kliimanõukogu

Peamised kasvuhooonegaaside heitjad 2022

* Hooned väljaspool elektri- ja kaugkütet

Kust tuleme?

ELi heitkoguste arvestuse baas-aasta

Eesti heide väga kõrge põlevkivist energiatootmise ja suure tööstuse mahu tõttu

Alustab ELi heitkogustega kauplemise süsteem, et vähendada elektritootmise ja suurtööstuse heidet

Riigikogu kiitis heaks Eesti Kliimapoliitika põhialused aastani 2050

Heite vähendamiseks luuakse:

- EL jõupingutuste jagamise määrus hoonete, transpordi, põllumajanduse ja jäätmete sektorile
- LULUCF määrus maakasutuse sektorile

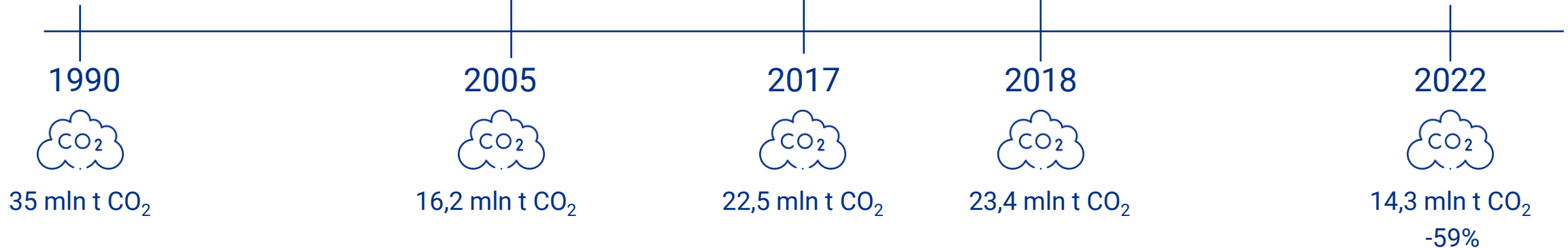
Kliimaseaduse baasaasta

Kõige rohkem on heide vähenenud elektritootmises

Transpordi heide läbi aastate samal tasemel

Põllumajanduse heide kasvutrendis al 2002

Maakasutus olnud viimastel aastatel heitja

Kuidas edasi?

Põlevkivi kaevandamise load toodeteks, mis ei ole kütused ega energiakandjad.

Lihtsam vähese heitega tehnoloogiate katsetamine

CO₂ raha vähemalt 30% ulatuses ettevõtetele

Tehnoloogia arendamise teekaardid

Regulaarsed kliimaaruanded

Kliimaaeesmärgid KOVide strategilise planeerimise osa

Suurem fookus kliimamuutustega kohanemisele

Hinnatakse suurte taristuobjektide CO₂ jalajälge

Maakasutuses KHG heite ja sidumise tasakaal

Riigihanked sisaldavad keskkonnanahoidlikkuse kriteeriumit

Avaliku sektori administratiivne masinapark on nullheitega

Suuremate linnade taksod nullheitele

Avalik sektor loobub fossiilkütuste toetamisest, v.a. alternatiivideta valdkonnad

Elektri ja soojustootmine CO₂ neutraalne

Suuremate linnade ühistransport nullheitega

Avalik sektor loobub fossiilkütuste kasutamisest (va alternatiivideta)

Kliimaneutraalne Eesti

Kliimakindla majanduse seaduse rakendumine

2030

14,3 mln t CO₂

2035

-29%

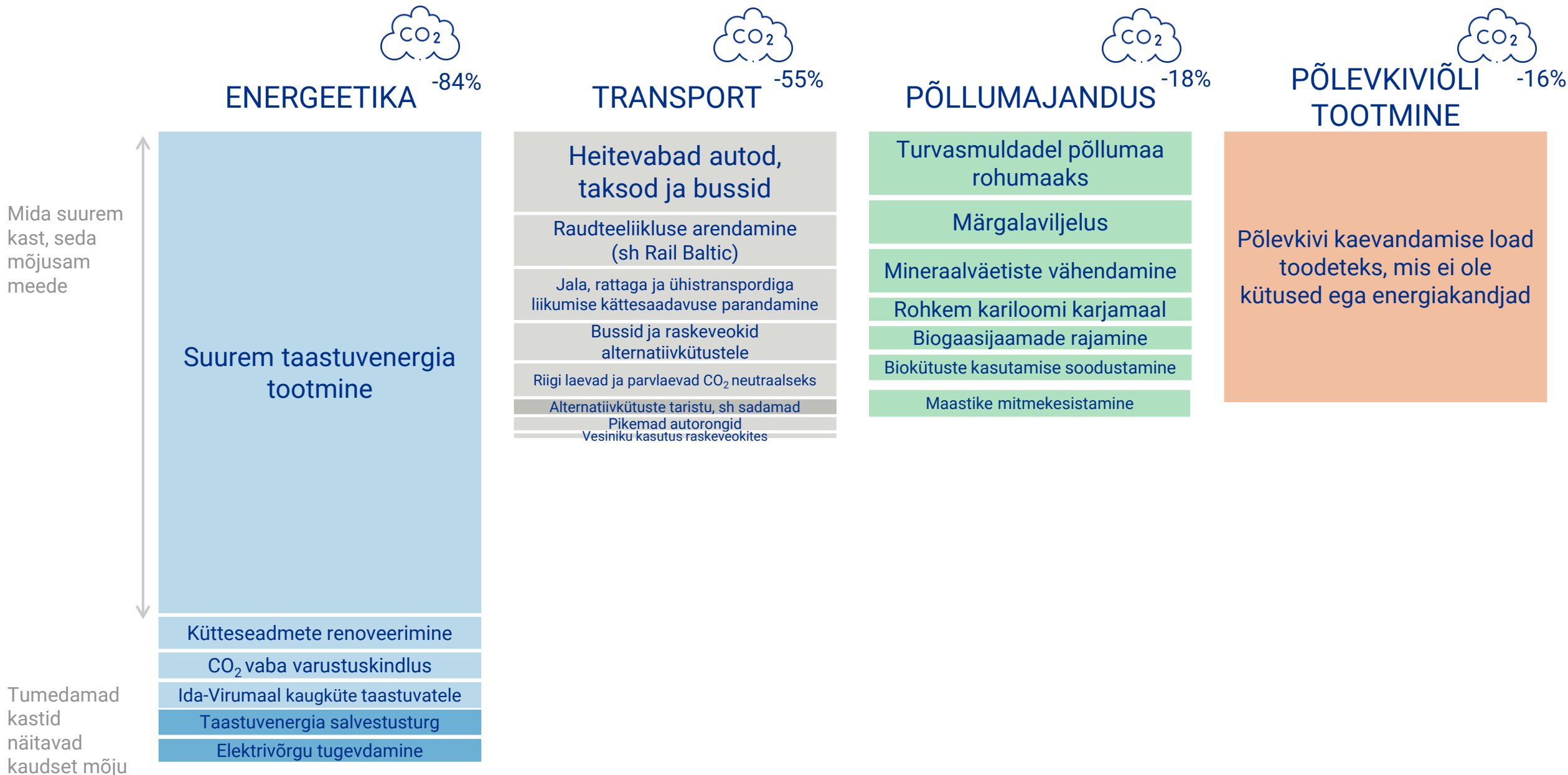
2040

-57%

2050

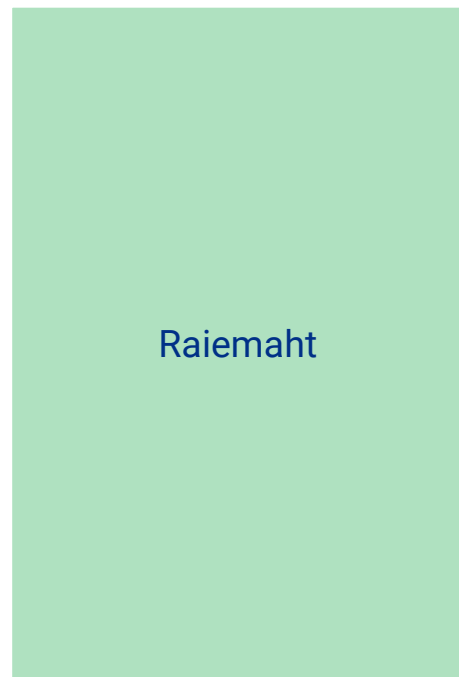
Plaan eesmärkide täitmiseks

Heite vähendamise % 2040. aastaks

Plaan eesmärkide täitmiseks

MAAKASUTUS: LOODUS JA METS

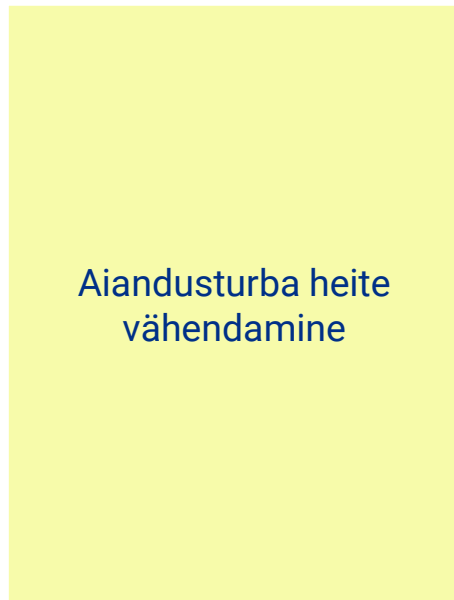

Looduskaitse 30% pindalast.
Kahjustatud ökosüsteemide
taastamine.

Metsamajanduslikud võtted
(metsade uuendamine,
raadamise kompenseerimine)

Looduspõhised lahendused,
maakasutuse planeerimine,
rohevõrgustik

TURBATOOTMINE -50%

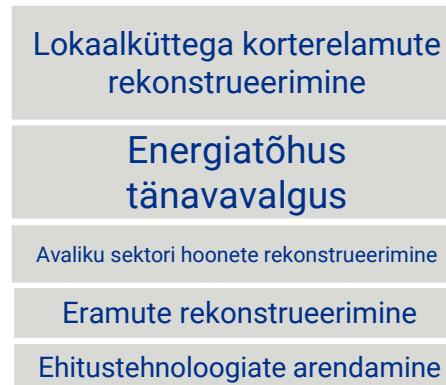
Ammendunud
turbatootmisalade
korrastamine märgaladeks

Turbatoodete
kohapealne
väärimine

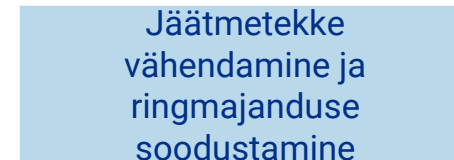
TÖÖSTUS +8%

HOONED -37%

JÄÄTMED -47%

Tumedamad
kastid
näitavad
kaudset mõju

↑ Mida suurem
kast, seda
mõjusam
meede
↓

Heite muutus % 2040. aastaks

Anname võimaluse uutele tehnoloogiatele ja lahendustele	Taastuenergia mahu kiire kasv	Rannikumajanduse võimaluste soodustamine
	Materjalide ringlusessevõtu soodustamine	Kliimasõbralike kütuste tootmisvõimekuse loomine
	Praktilised tegevusplaanid uue tehnoloogia soodustamiseks	Kodumaiste ressursside maksimaalne väärimine
Toetame õigusruumi ja rahastusega	Pakume riigipoolset tuge uutesse tehnoloogiatesse investeerimisel	Teeme kliimasäästlike tehnoloogiate kasutamise regulatiivselt lihtsamaks
	Hangime riigile vajaliku kliimasäästlikkust arvesse võttes	Loome võimaluse kliimasäästlike tehnoloogiate kiiremini ja lihtsamini katsetada
	Toetame teadus-arendustegevusi kliimasäästlike tehnoloogiate arendamiseks	Avalik sektor lõpetab fossiilkütuste kasutamise
	Viime riigi investeeringud kooskõlla kliimakindla majanduse eesmärkidega	
Loome vajalikud eeldused	Digilahendused ja andmed kliimakindla majanduse arenguks	Haridus ja oskused, mida on uute tehnoloogiate jaoks vaja

Õiguslikud põhimõtted

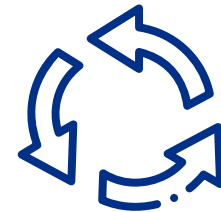
Põlvkondadevaheline õiglus:

Ühe põlvkonna inimesed ei jäta tulevikus elavatele põlvkondadele põhjendamatult suurt kasvuhoonegaaside heite vähendamise ja kliimamuutuste tagajärgedega tegelemise koormat

Teiste keskkonnanäesmärkide kooskõla:

Välditakse teiste keskkonnanäesmärkide, sh elurikkuse eesmärkide kahjustamist, ning eelistatakse erinevate keskkonnanäesmärkide kooskõla pakkuvaid lahendusi

Ringmajandus:

Ressursse kasutatakse vajaduse põhjal ja vastutustundlikult, vähendades miinimumini esmase toorme kasutust ja eelistades kohalikku ja taastuvat teisest tooret ning tagatakse toodete ja ehitiste pikaajaline kasutamine

Kohaneme juba toimuvate kliimamuutustega

Kliimamuutustega arvestamine hangetes, planeeringutes ja arengukavades

Vee kättesaadavus põudade ajal

Üleujutusteks valmistumine

Regulaarsed raportid ja kvaliteetsed andmed

Kliimakindel taristu

Valmisolek uuteks haigusteks ja kahjuriteks

Kliimakindlad linnad, et kaitsta inimeste tervist

Ootused KOVidele – rahade kasutus

- **Lõpetatakse fossiilkütuste toetamine** alates 2035. aastast ja kasutamine alates 2040. aastast, välja arvatud juhul, kui puuduvad mõistlikud alternatiivid.
- Kohaliku omavalitsuse üksuse investeringud peavad olema kooskõlas kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise põhimõtete ja eesmärkidega.
- **Hangete korraldamisel tuleb arvestada kasvuhoonegaaside heite mõjuga**, sealhulgas tuleb alates 2030. aastast hinnata uute suuremate taristuobjektide süsinikujalajälge.
- **Hanked peavad aitama kaasa käesoleva seaduse eesmärkide täitmisele** ja alates 2026. aastast võtma arvesse järgmistest kriteeriumidest vähemalt ühte:
 - 1) soodustama kliimasäästlike tehnoloogiate arendamist;
 - 2) soodustama energiatõhusate seadmete kasutust ja ringmajandust;
 - 3) andma eelise madalama süsinikujalajäljega toodetele ja teenustele.

Ootused KõVidele – sõidukipark

- Administratiivne autopark on 2035. aastaks kasvuhooonegaaside heitevaba.
- Vähemalt 50 000 elanikuga linna territooriumil ühistransporditeenuse osutamiseks kasutatakse nullheitega sõidukeid:
 - 1) taksoveo osutamisel alates 2035. aastast;
 - 2) linnaliini bussiveol alates 2040. aastast.

Ootused KOVidele – strateegiline ja ruumiline planeerimine

- Planeeringute, strateegiliste arengudokumentide ja tegevusplaanide koostamisel ja elluviimisel ning nii palju kui võimalik haldusotsuste tegemisel ja hankemenetluses arvestada käesolevas seaduses sätestatud kliimamuutuste leevendamise ning kliimamuutustega kohanemise põhimõtete ja eesmärkidega, kliimarisikide aruandega ning võtta nende eesmärkide saavutamiseks muid asjakohaseid meetmeid.
- Planeeringute, strateegiliste arengudokumentide ja tegevusplaanide koostamisse ja elluviimisesse ning nii palju kui võimalik haldusotsuste tegemisesse ja hankemenetlusesse integreerida kliimakindluse tagamine ning edendada ja eelistada looduspõhiseid lahendusi.
- Planeeringute kaudu soositakse vähese kasvuhoonegaaside heitega tehnoloogiate katsetamiseks selleks mõeldud alade rajamist
- Koostada seaduses sätestatud kliimamuutuste leevendamise ja kliimamuutustega kohanemise eesmärkide saavutamiseks kohaliku omavalitsuse energia-ja kliimakava, mis võib olla eraldiseisev dokument või kohaliku omavalitsuse üksuse arengukava osa.
- Kohaliku omavalitsuse üksus koostab vähemalt 10 000 elanikuga linna kui asustusüksuse kohta linnakeskkonnas kliimamuutustega kohanemiseks eraldi dokumendina või energia- ja kliimakava või muu arengudokumendi osana linnaruumi ja looduse loomimise kava, milles seatakse muuhulgas rohealade osakaalu eesmärk linnas.

Küsimused aruteluks

- Milliste võimekuse arendamist kliimakindla majanduse seaduse eesmärgid ja kohustused KOVidelt eeldavad?
- Millist koostööd on vaja riigi, KOVi ja erasektori vahel?

Aitäh!